

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут філології

Кафедра слов'янських мов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Мова пограничного регіону
**Освітня програма «Польська мова і література та англійська
мова»**
Перший (бакалаврський) рівень
**Спеціальність 035.033 Слов'янські мови та літератури (переклад
включно), перша-польська**
Галузь знань 035 Філологія

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30 серпня 2019 року

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Мова пограничного регіону
Викладач (-і)	к.ф.н. Пелехата Олена Миколаївна
Контактний телефон викладача	050-984-19-86
Е-mail викладача	olena.pelekhata@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	90 годин/3.0 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Консультації проводяться згідно з узгодженим графіком на навчальний семестр. Також консультації можливі в день проведення лекцій чи практичних занять, окрім того практикується залучення онлайн ресурсів за попередньою домовленістю.
2. Анотація до курсу	
Дисципліна «Мова пограничного регіону» складається з теоретичного та практичного курсу, в основу яких покладено практичне опанування способів соціолінгвістичного аналізу для опису мовної ситуації в державі та місті пограниччя, в якому проживають представники національної меншості (польської), отримання статистичних даних для проведення системного аналізу і передбачення впливу на безпекові визначники політичної стабільності України.	
3. Мета та цілі курсу	
Курс «Мова пограничного регіону» має на меті озброїти майбутніх філологів, зі знаннями про: 1) методи, що використовуються при соціолінгвістичних дослідженнях; 2) мовну ситуацію в Івано-Франківську та області; 3) культурні товариства та організації, що об'єднують представників польської національної меншості в Івано-Франківську та області	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Після успішного вивчення курсу «Мова пограничного регіону» студенти вмітимуть: - проаналізувати на прикладі одного міста, селища (на вибір) мовну ситуацію, наприклад, в Івано-Франківську, давньому Станіславові, що є однією з засад безпекової культури держави.</p> <p>Цей курс закладає основи теоретичних знань, сприяє поглибленому вивченню соціальної природи мови, свідомому засвоєнню інших безпекових засад формування свідомості громадянина України.</p> <p>Метою навчальної дисципліни є ознайомлення майбутніх бакалаврів із основними поняттями та термінами соціальної лінгвістики в галузі вивчення мови пограничного регіону.</p> <p>Значна увага приділяється українській мові як державній мові України.</p> <p>Курс безпосередньо звернений до проблем спілкування – спілкування</p>	

міжособистісного, спілкування в мікро- і макросоціальних групах, спілкування у різних мовних колективах, тому програма курсу включає ряд питань, пов'язаних із соціальною та мовленнєвою поведінкою мовців, у тому числі, різних національностей.

5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття				Загальна кількість годин	
Лекції				12	
семінарські заняття / <u>практичні</u> / лабораторні				18	
самостійна робота				52	
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий		
2	035.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша-польська	2	Вибірковий		
Тематика курсу (лекції)					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Проблематика сучасної соціолінгвістики. Мова пограниччя. Історія дослідження пограниччя як культурного феномену	Лекція		опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год.		згідно 3 розкладом протягом навчального семестру

<p>Тема 2..Проблеми соціолінгвістик и пограниччя. Зарубіжні та українські прикладі дослідження феномену пограниччя</p>	<p>Лекція</p>	<p>1-16</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год.</p>		<p>згідно з розкладом протягом навчального семестру</p>
<p>Тема 3. Безпека держави Україна та соціолінгвістичні знання. Вплив феномену пограниччя на формування безпеки держави</p>	<p>Лекція/ практичн е заняття</p>	<p>1-16</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела, 6 год.</p>		<p>згідно з розкладом протягом навчального семестру</p>

<p>Тема 4. Перспективи вивчення феномену пограниччя в сучасній українській Соціолінгвістиці. і. Приклади позитивного та негативного досвіду.</p>	<p>Лекція</p>	<p>1-16</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела, 1 год.</p>		<p>згідно з розкладом протягом навчального семестру</p>
--	---------------	-------------	--	--	---

Тема 5. Мовна ситуація на пограниччі (на прикладі Львова, Івано-Франківська, Чернівців, Ужгорода)	Лекція	1-16	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год.		згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 6. Мовна політика України щодо збереження культурної спадщини пограниччя та мовна поведінка мешканця пограниччя. Психологічні та ментальні чинники	Лекція	1-16	опрацювати відповідні наукові джерела, 1 год.		згідно з розкладом протягом навчального семестру

Тематика курсу (практичні заняття)					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Проблематика сучасної соціолінгвістики. Мова пограниччя. Історія дослідження пограниччя як культурного феномену	Практичне заняття	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год	Макс. 5 б	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 2. Проблеми соціолінгвістики пограниччя. Зарубіжні та українські приклади дослідження феномену пограниччя	Практичне заняття	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год	Макс. 5 б	згідно з розкладом протягом навчального семестру

Тема 3. Вплив феномену пограниччя на формування безпеки держави	Практичне заняття	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год.	Макс. 5 б	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 4. Перспективи вивчення феномену пограниччя в сучасній українській Соціолінгвістиці. Приклади позитивного та негативного досвіду.	Практичне заняття	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год	Макс. 5 б	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 5. . Приклади позитивного та негативного досвіду впливу пограниччя на вибір мови	Практичне заняття	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год	Макс. 5 б	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 6. Психологічні та ментальні чинники самоідентифікації мешканця пограниччя	Практичне заняття	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год	Макс. 5 б	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 7. Формування анкети, анкетування серед студентів щодо стереотипів	Практичне заняття /	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год	Макс. 5 б	згідно з розкладом протягом

феномену пограниччя.					
-------------------------	--	--	--	--	--

					навчального семестру
Тема 8. Стереотипи пограниччя як культурного феномену.	Практичне заняття /	1-16	Приготувати презентацію на вибрану тему, 2 год.		згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 9. Підсумкове заняття	Контроль на робота	1-16	2 год	Макс. 30 б.	Протягом навчального семестру
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною і ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи (див. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів включають: 30 балів за роботу на практичних заняттях, 30 балів за контрольну роботу, 40 балів за самостійну роботу (презентації)				
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань. Комплексна підсумкова робота охоплює такі завдання: 1) тестові завдання на знання теоретичного матеріалу; 2) відкриті запитання щодо опису історії дослідження феномену пограниччя				
Практичні заняття	- перегляд презентацій,				

	Дискусії щодо існування та діяльності культурних товариств, що представляють національну меншість (польську), угорську, румунську Знайомство з діяльністю Центру польської культури та європейського діалогу в Івано-Франківську.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу - 50 балів.
7. Політика курсу	
<p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2.</p> <p>Згідно зі статтею 58 Закону України «Про вищу освіту», науково-педагогічні працівники ЗВО зобов'язані: забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні; дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у ЗВО, дотримуватися в освітньому процесі академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти; розвивати в осіб, які навчаються у ЗВО, самостійність, ініціативу, творчі здібності; дотримуватися законів України, статуту та Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf)</p>	
8. Рекомендована література	

1. Соціолінгвістика та основи мовної політики : навчальний посібник / О.М. Олексюк, Н.І. Василькова. – Миколаїв : Ілліон, 2014. – 264 с.
2. Бацевич Ф. С. Нариси з комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 281 с.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної девіатології / Ф. С. Бацевич. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2000. – 236 с.
4. Брицин В. М. Соціолінгвістика / В. М. Брицин // Українська мова. Енциклопедія. – К. : Українська енциклопедія, 2000. – С. 583–584.
5. Кісь Роман. Мова, думка і культурна реальність [Текст] : від Олександра Потебні до гіпотези мовного релятивізму / Р. Кісь. – Львів : Літопис, 2002. – 304 с.
6. Масенко Л. Мова і суспільство. Постколоніальний вимір / Лариса Масенко. – К. : КМ Академія, 2004. – 163 с.
7. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциту / [За ред. Л. Масенко]. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – 399 с.
8. Українська мова. Енциклопедія. – К. : Вид-во Українська енциклопедія імені М. П. Бажана, 2000. – С. 122.
9. Ф. де Сосюр. Курс загальної лінгвістики / Фердінан де Сосюр /

[переклад А. Корнійчука, К. Тищенко]. – К. : Основи, 1998. – 324 с.

10. Черемська О. С. Материнська мова – основа духовності нації / О. С. Черемська // Науковий вісник №11. Серія: Філософія. – Харків :ХДПУ, 2000. – Вип. 5. – С. 56–60.
11. Шумарова Н. П. Мовна компетенція особистості в ситуації білінгвізму / Н. П. Шумарова . – К. : Видавничий центр КДЛУ 2000. – 283 с.
12. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови / Л. Ставицька. – К. : Критика, 2003. – 336 с.
13. Ставицька Леся. Українсько-російська двомовність: соціопсихологічні та лексикографічні аспекти / Леся Ставицька // Дивослово. – 2001. – № 11. – С. 13–16.
14. Ставицька Л. О. Проблеми вивчення жаргонної лексики:соціолінгвістичний аспект / Л. О. Ставицька // Українська мова. – 2001. – № 1. – С. 55–68.
15. Закон України Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин (*Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 30, ст.259*)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/802-15#Text> [dostęp: 29.12.2021].
16. Закон України Про забезпечення функціонування української мови як державної» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст.81) {Закон визнано таким, що відповідає *Конституції України* (є конституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду [№ 1-п/2021 від 14.07.2021](#)} Стаття 21. Державна мова у сфері освіти
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> [dostęp: 29.12.2021].
17. [М.Зелінська, 2018, *Комунікативна компетенція молодих носіїв польської мови західних областей України, Дрогобич.*](#)
18. [В. Кубійович, 1983, *Етнічні групи південно-західної України \(Галичини\) на 1.1. 1939, Wiesbaden.*](#)
19. [Р. Лозинський, 2011, *Етнічний склад населення Івано-Франківська у другій половині ХХст. \(історико-географічний аналіз\).* Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка, Серія: Географія, 39, с.231-](#)

Викладач - Олена ПЕЛЕХАТА

